

Stanovisko európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k podnetu Francúzskej republiky s cieľom prijať rozhodnutie Rady o využívaní informačných technológií na colné účely (5903/2/09 REV 2)

(2009/C 229/03)

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 286,

so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej článok 8,

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov, ⁽¹⁾

so zreteľom na rámcové rozhodnutie Rady 2008/977/SVV z 27. novembra 2008 o ochrane osobných údajov spracovávaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach, ⁽²⁾

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov ⁽³⁾, a najmä na jeho článok 41,

ZAUJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVOD

Konzultácia s EDPS

1. Podnet Francúzskej republiky s cieľom prijať rozhodnutie Rady o využívaní informačných technológií na colné účely bol uverejnený 5. februára 2009 v úradnom vestníku ⁽⁴⁾. Členský štát, ktorý podnet predložil, ani Rada v súvislosti s týmto podnetom nepožiadali EDPS o radu. V súvislosti so stanoviskom Európskeho parlamentu k podnetu ho však o vyjadrenie k podnetu Francúzska požiadal v súlade s článkom 41 nariadenia (ES) č. 45/2001 výbor Európskeho parlamentu pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci. Tak ako v obdobných prípadoch ⁽⁵⁾, keď EDPS zaujal stanovisko z vlastnej iniciatívy, treba toto stanovisko považovať za reakciu na uvedenú žiadosť Európskeho parlamentu.
2. Podľa EDPS by sa toto stanovisko malo uviesť v preambule rozhodnutia Rady rovnako, ako sa jeho stanoviská uvádzajú v niekoľkých právnych nástrojoch prijatých na návrh Komisie.

⁽¹⁾ Ú. v. EŠ L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 350, 30.12.2008, s. 60.

⁽³⁾ Ú. v. EŠ L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 29, 5.2.2009, s. 6.

⁽⁵⁾ Najnovšie pozri stanovisko európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k podnetu 15 členských štátov s cieľom prijať rozhodnutie Rady o posilnení Eurojustu a o zmene a doplnení rozhodnutia 2002/187/SVV, Ú. v. EÚ C 310, 5.12.2008, s. 1.

3. Hoci neexistuje právna povinnosť členského štátu, ktorý predloží podnet podľa hlavy VI Zmluvy o EÚ, požiadať EDPS o radu, príslušné predpisy nebránia podaniu takejto žiadosti. EDPS s poľutovaním konštatuje, že Francúzska republika ani Rada ho v tomto prípade o radu nepožiadali.

4. EDPS zdôrazňuje, že vzhľadom na prebiehajúce práce na návrhu v rámci Rady vychádzajú pripomienky uvedené v tomto stanovisku z verzie návrhu z 24. februára 2009 (dokument 5903/2/09 REV 2), ktorý je uverejnený na webovej stránke Európskeho parlamentu ⁽⁶⁾.

5. EDPS sa domnieva, že je potrebné bližšie objasniť opodstatnenie samotného podnetu, ako aj niektorých konkrétnych článkov a v nich uvedených mechanizmov. Vyjadruje ľútosť nad tým, že k podnetu nie je priložené posúdenie vplyvu ani dôvodová správa. Ide pritom o nevyhnutný prvok na zvýšenie transparentnosti a všeobecnejšie kvality legislatívneho procesu. Dôvodová správa by tiež uľahčila posúdenie viacerých častí návrhu, napríklad potrebu a opodstatnenie prístupu k CIS, ktorý sa má udeliť Eurojustu.

6. EDPS zohľadnil stanovisko spoločného dozorného orgánu (colníctvo) 09/03 z 24. marca 2009 k návrhu rozhodnutia Rady o využívaní informačných technológií na colné účely.

Návrh a jeho kontext

7. Právny rámec colného informačného systému (ďalej len „CIS“) tvoria v súčasnosti nástroje prvého aj tretieho piliera. Právny rámec v rámci tretieho piliera upravujúci CIS tvorí najmä Dohovor z 26. júla 1995 o využívaní informačných technológií na colné účely vypracovaný na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „dohovor o CIS“ ⁽⁷⁾) a protokoly z 12. marca 1999 a 8. marca 2003.
8. Súčasná úprava ochrany údajov zahŕňa uplatňovanie Dohovoru Rady Európy z 28. januára 1981 o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov (ďalej len „dohovor Rady Európy č. 108“). Okrem toho sa podľa návrhu vzťahuje na CIS rámcové rozhodnutie 2008/977/SVV o ochrane osobných údajov spracovávaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach (ďalej len „rámcové rozhodnutie 2008/977/SVV“).

⁽⁶⁾ http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/organes/libe/libe_20090330_1500.htm

⁽⁷⁾ Ú. v. ES C 316, 27.11.1995, s. 33.

9. Časť CIS patriaca do prvého piliera sa spravuje nariadením Rady (ES) č. 515/97 z 13. marca 1997 o vzájomnej pomoci medzi správnymi orgánmi členských štátov a o spolupráci medzi správnymi orgánmi členských štátov a Komisiou pri zabezpečovaní riadneho uplatňovania predpisov o colných a poľnohospodárskych záležitostiach, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 515/97 ⁽¹⁾.
10. Účelom dohovoru o CIS bolo v súlade s jeho článkom 2 ods. 2 pomáhať pri predchádzaní, vyšetrowaní a trestnom stíhaní závažných porušení vnútroštátnych právnych predpisov zvýšením účinnosti spolupráce a kontrolných postupov colných orgánov členských štátov, a to prostredníctvom rýchleho šírenia informácií.
11. Colný informačný systém sa podľa dohovoru o CIS skladá z ústrednej databázy, ktorá je prostredníctvom terminálov prístupná v každom členskom štáte. Ostatnými hlavnými charakteristikami sú:
- V dohovore o CIS sa ustanovuje, že CIS môže obsahovať výlučne údaje – vrátane osobných údajov – potrebné na dosiahnutie svojho cieľa, a to v týchto kategóriách: a) komodity; b) dopravné prostriedky; c) podniky; d) osoby; e) trendy v oblasti podvodov; f) dostupnosť kvalifikácie ⁽²⁾.
 - Členské štáty určujú prvky, ktoré sa majú zahrnúť do CIS a ktoré zodpovedajú každej jednej z troch posledných kategórií do takej miery, do akej je to potrebné na dosiahnutie cieľa systému. Posledné dve kategórie neobsahujú žiadne osobné údaje. Priamy prístup k údajom colného informačného systému je v súčasnosti vyhradený výlučne pre vnútroštátne orgány, ktoré určí každý členský štát. Týmto vnútroštátnymi orgánmi sú colné správy, ale aj iné orgány príslušné v súlade so zákonmi, inými právnymi predpismi a postupmi dotyčného členského štátu, ktoré majú konať v záujme dosiahnutia cieľa stanoveného v dohovore.
 - Členské štáty môžu použiť údaje získané z colného informačného systému iba na dosiahnutie cieľa ustanoveného v dohovore; môžu ich však použiť aj na administratívne alebo iné účely s predchádzajúcim súhlasom členského štátu, ktorý ich vložil do tohto systému, a pokiaľ dodržia všetky podmienky uložené týmto členským štátom. Pre dozor nad časťou CIS, ktorá patrí do tretieho piliera, sa zriadil spoločný dozorný orgán.
12. Cieľom francúzskeho podnetu, založeného na článku 30 ods. 1 písm. a) a článku 34 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii, je nahradiť dohovor o CIS, ako aj protokol z 12. marca 1999 a protokol z 8. marca 2003, aby sa časť patriaca do tretieho piliera zosúladiła s nástrojmi prvého piliera.
13. Návrh však zachádza ďalej, ako by bolo nahradenie textu dohovoru o CIS rozhodnutím Rady. Mení značné množstvo ustanovení dohovoru a rozširuje súčasný rozsah prístupu k CIS na Eurojust a Eurojust. Okrem toho návrh obsahuje podobné ustanovenia o fungovaní CIS ako uvedené nariadenie (ES) č. 766/2008, t. j. týkajúce sa vytvorenia identifikačnej databázy colných spisov (kapitola VI).
14. Návrh tiež zohľadňuje nové právne nástroje, ako napríklad rámcové rozhodnutie Rady 2008/977/SVV a rámcové rozhodnutie 2006/960/SVV z 13. decembra 2006 o zjednodušení výmeny informácií a spravodajských informácií medzi orgánmi členských štátov Európskej únie činnými v trestnom konaní ⁽³⁾.
15. Cieľom návrhu je okrem iného:
- posilniť spoluprácu medzi colnými orgánmi stanovením postupov, podľa ktorých môžu konať spoločne a vymieňať si osobné a iné údaje týkajúce sa nedovoleného obchodovania prostredníctvom novej technológie na riadenie a prenos takýchto informácií. Na tieto postupy spracúvania sa vzťahujú ustanovenia dohovoru Rady Európy č. 108, rámcového rozhodnutia 2008/977/SVV a zásady ustanovené v odporúčaní Rady ministrov Rady Európy R (87) 15 zo 17. septembra 1987 o úprave využívania osobných údajov v policajnom sektore,
 - zlepšiť komplementárnosť s činnosťami uskutočňovanými na úrovni spolupráce s Europolom a Eurojustom tým, že sa týmto orgánom umožní prístup k údajom colného informačného systému.
16. V tejto súvislosti je v súlade s článkom 1 návrhu cieľom CIS pomáhať pri predchádzaní, vyšetrowaní a trestnom stíhaní závažných porušení vnútroštátnych právnych predpisov rýchlejšim poskytovaním údajov, čím sa zvýši účinnosť postupov spolupráce a kontroly colných orgánov členských štátov. Toto ustanovenie vychádza z článku 2 ods. 2 dohovoru o CIS.
17. Na dosiahnutie toto cieľa sa v návrhu rozširuje rozsah využívania údajov CIS a zahŕňa vyhľadávanie v systémoch a možnosť strategickej alebo operačnej analýzy. EDPS poukazuje na rozšírenie účelu a zoznamu kategórií osobných údajov, ktoré sa majú zhromažďovať a spracúvať, a na rozšírenie zoznamu dotknutých osôb, ktoré majú priamy prístup k CIS.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 82, 22.3.1997, s. 1.

⁽²⁾ V návrhu sa dopĺňa ďalšie kategória: „g) zadržanie, zaistenie alebo zhabanie tovaru.“

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 386, 29.12.2006, s. 89.

Zameranie stanoviska

18. Vzhľadom na jeho súčasnú úlohu dozorného orgánu pre ústrednú časť CIS, ktorá patrí do prvého piliera, sa EDPS mimoriadne zaujíma o tento podnet a aktuálny vývoj v Rade týkajúci sa jeho obsahu. EDPS zdôrazňuje, že na zabezpečenie jednotného a komplexného prístupu je potrebné zosúladiť časti systému patriace do prvého a tretieho piliera.
19. EDPS poznamenáva, že návrh zahŕňa viaceré aspekty týkajúce sa základných práv, najmä ochrany osobných údajov, ako aj práva na informácie a iné práva dotknutých osôb.
20. Pokiaľ ide o súčasnú úpravu ochrany údajov v dohovore o CIS, EDPS považuje za potrebné uviesť, že viaceré súčasné ustanovenia dohovoru si vyžadujú zmenu a doplnenie a aktualizáciu, pretože už nespĺňajú súčasné požiadavky a normy na ochranu údajov. EDPS využíva túto príležitosť, aby zdôraznil, že zabezpečenie vysokej úrovne ochrany osobných údajov a jej účinnejšie uplatňovanie v praxi by sa malo považovať za základný predpoklad zlepšenia fungovania CIS.
21. Po niekoľkých všeobecných poznámkach sa v tomto stanovisku zameriame najmä na tieto otázky týkajúce sa ochrany osobných údajov:
- záruky ochrany údajov v systéme,
 - identifikačná databáza colných spisov,
 - prístup Eurojustu a Europolu do systému (primeranosť a potreba prístupu, ktorý sa má týmto orgánom povoliť),
 - vzor dozoru pre CIS ako celok,
 - zoznam orgánov, ktoré majú prístup do CIS.

II. VŠEOBECNÉ POZNÁMKY*Súlada medzi časťami systému patriacimi do prvého a tretieho piliera*

22. Ako sa uviedlo v úvodných poznámkach, EDPS sa osobitne zaujíma o aktuálny vývoj týkajúci sa časti CIS patriacej do tretieho piliera, keďže v súlade s novým nariadením 766/2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady 515/97⁽¹⁾ o vzájomnej pomoci medzi správnymi orgánmi členských štátov a o spolupráci (...) pri zabezpečovaní riadneho uplatňovania predpisov o colných a poľnohospodárskych záležitostiach, už vykonáva úlohy dozoru nad ústrednou časťou patriacou do prvého piliera.
23. V tejto súvislosti by EDPS rád upozornil zákonodarcu na skutočnosť, že k otázkam súvisiacim s dozorom nad časťou

CIS patriacou do prvého piliera sa už vyjadril vo viacerých stanoviskách, najmä v stanovisku z 22. februára 2007⁽²⁾.

24. EDPS v stanovisku zdôraznil, že „vytvorenie a vylepšenie rôznych nástrojov zameraných na posilnenie spolupráce Spoločenstva, t. j. CIS, FIDE a európskeho zoznamu údajov, znamená väčší podiel osobných údajov, ktoré budú zhromažďovať a následne ďalej vymieňať správne orgány členských štátov medzi sebou a v niektorých prípadoch aj s tretími krajinami. Spracované a ďalej vymieňané osobné informácie môžu obsahovať informácie o údajnej alebo preukázanej účasti fyzických osôb na protiprávnom konaní v colnej oblasti alebo oblasti poľnohospodárstva. (...) Jeho význam sa ďalej zvýši, ak sa zväzi druh zhromažďovaných a vymieňaných údajov, hlavne podozrenia z účasti fyzických osôb na protiprávnom konaní a celková nemennosť a výsledok spracovania.“

Potreba strategického prístupu k CIS ako celku

25. EDPS zdôrazňuje, že na rozdiel od zmien a doplnení nástrojov prvého piliera vzťahujúcich sa na CIS, ktoré sa ustanovili v nariadení 766/2008, sa v tomto návrhu ustanovuje úplné prepracovanie dohovoru o CIS, čo zákonodarcovi umožňuje získať všeobecnejší pohľad na celý systém založený na jednotnom a komplexnom prístupe.
26. Podľa EDPS sa musí tento prístup zamerať na budúcnosť. Pri rozhodovaní o samotnom obsahu návrhu by sa mal náležite zväziť a zohľadniť aktuálny vývoj, ako napríklad prijatie rámcového rozhodnutia 2008/977/SVV a (prípadné) nadobudnutie platnosti Lisabonskej zmluvy v budúcnosti.
27. Pokiaľ ide o nadobudnutie platnosti Lisabonskej zmluvy, EDPS by zákonodarcu rád upozornil na potrebu dôkladnej analýzy možných dôsledkov zrušenia pilierovej štruktúry EÚ na CIS v prípade nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy vzhľadom na to, že tento systém je v súčasnosti založený na nástrojoch prvého a tretieho piliera. EDPS s poľutovaním konštatuje, že sa neposkytol dostatok odôvodňujúcich informácií o tomto dôležitom budúcom vývoji, ktorý významne ovplyvní právny rámec, ktorým sa bude CIS v budúcnosti spravovať. Zo všeobecnejšieho hľadiska EDPS kladie otázku, či by nebolo vhodnejšie, aby zákonodarcu počkal s revíziou do nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy, aby sa predišlo akejkoľvek prípadnej právnej neistote.

EDPS vyzýva na jednotnosť s ostatnými rozsiahlymi systémami

28. Podľa EDPS poskytuje nahradenie dohovoru o CIS ako celku zároveň vhodnú príležitosť, aby sa zabezpečil súlad CIS s ostatnými systémami a mechanizmami, ktoré sa vytvorili od prijatia dohovoru. EDPS preto vyzýva na zjednotenie s ostatnými právnymi nástrojmi, najmä o zriadení Schengenského informačného systému II a vízového informačného systému, aj pokiaľ ide o systém dozoru.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008, s. 48.

⁽²⁾ Stanovisko z 22. februára 2007 k návrhu nariadenia, (KOM(2006) 866 v konečnom znení), Ú. v. EÚ C 94, 28.4.2007, s. 3.

Vzťah k rámcovému rozhodnutiu 2008/977/SVV

29. EDPS víta skutočnosť, že návrh zohľadňuje rámcového rozhodnutie o ochrane osobných údajov, keďže v rámci CIS sa uskutočňuje výmena údajov medzi členskými štátmi. V článku 20 návrhu sa jasne uvádza, že ak sa v tomto rozhodnutí neustanovuje inak, na ochranu výmeny údajov v súlade s týmto rozhodnutím sa uplatňuje rámcové rozhodnutie 2008/977/SVV. EDPS poznamenáva, že návrh odkazuje na rámcové rozhodnutie aj v iných ustanoveniach, napríklad v článku 4 ods. 5, kde sa ustanovuje, že sa doň v žiadnom prípade nevkladajú údaje uvedené v článku 6 rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV, v článku 8 o využívaní údajov získaných z CIS na dosiahnutie cieľa stanoveného v článku 1 ods. 2 rozhodnutia, v článku 22 návrhu o právach osôb vo vzťahu k osobným údajom v CIS a v článku 29 o zodpovednosti a záväzkoch.
30. EDPS sa domnieva, že koncepcie a zásady ustanovené v tomto rámcovom rozhodnutí sú vhodné v súvislosti s CIS, a preto by mali byť uplatniteľné tak z dôvodov právnej istoty, ako aj jednotnosti právnej úpravy.
31. Vzhľadom na uvedené však EDPS zdôrazňuje, že zákonodarcu by mal ustanoviť potrebné záruky, aby do úplného vykonania rámcového rozhodnutia 2008/977/SVV v súlade s jeho záverečnými ustanoveniami nevznikla v systéme ochrany údajov žiadna medzera. Inými slovami, EDPS by chcel zdôrazniť, že uprednostňuje prístup, ktorým sa zabezpečia potrebné a primerané záruky predtým, ako sa uskutočnia nové výmeny údajov.

III. KONKRÉTNE POZNÁMKY*Záruky ochrany údajov*

32. EDPS považuje účinné vykonávanie práva na ochranu údajov a práva na informácie za kľúčové prvky riadneho fungovania colného informačného systému. Záruky ochrany údajov sa nevyžadujú len na zabezpečenie účinnej ochrany jednotlivcov, na ktorých sa vzťahuje CIS, ale mali by slúžiť aj na uľahčenie riadneho a účinnejšieho fungovania systému.
33. EDPS by zákonodarcu rád upozornil na to, že potreba silných a účinných záruk ochrany údajov je ešte zreteľnejšia, keď sa vezme do úvahy, že CIS je databáza založená skôr na „podozreniach“ ako na odsúdeniach alebo iných justičných alebo správnych rozhodnutiach. To sa odzrkadľuje aj v článku 5 návrhu, v ktorom sa uvádza, že „údaje uvedené v kategóriách článku 3 sa vkladajú do Colného informačného systému len na účely pozorovania a podávania správ, skrytého sledovania, osobitných kontrol a strategickej alebo operačnej analýzy. Na účely navrhnutých činností (...) možno osobné údaje (...) vložiť do colného informačného systému len vtedy, ak možno najmä na základe predchádzajúcich protiprávných činností reálne predpokladať, že daná osoba vážne porušila, porušuje alebo poruší vnútroštátne právne predpisy.“ Vzhľadom

na povahu CIS sa v návrhu vyžadujú vyvážené, účinné a vylepšené záruky vo vzťahu k ochrane osobných údajov a kontrolným mechanizmom.

34. Pokiaľ ide o konkrétne ustanovenia návrhu o ochrane osobných údajov, EDPS berie na vedomie úsilie zákonodarcu ustanoviť viac záruk ako v dohovore o CIS. Napriek tomu EDPS považuje za potrebné vyjadriť viaceré vážne obavy v súvislosti s ustanoveniami o ochrane údajov, osobitne so zreteľom na uplatňovanie zásady obmedzenia účelu.
35. V tejto súvislosti je tiež potrebné uviesť, že pripomienky k zárukám ochrany údajov v tomto stanovisku sa neobmedzujú len na ustanovenia, ktorými sa mení alebo rozširuje rozsah pôsobnosti dohovoru o CIS, ale aj častí, ktoré sú prevzaté zo súčasného znenia dohovoru. Ako sa uviedlo vo všeobecných poznámkach, je to preto, že podľa EDPS sa zdá, že niektoré ustanovenia dohovoru už nespĺňajú súčasné požiadavky na ochranu údajov a francúzsky podnet je vhodnou príležitosťou na čerstvý pohľad na celý systém a zabezpečenie primeranej úrovne ochrany údajov zodpovedajúcej časti systému patriacej do prvého piliera.
36. EDPS s uspokojením poznamenáva, že do CIS sa môžu vkladať iba osobné údaje uvedené na uzavretom a vyčerpávajúcom zozname. Tiež víta, že v porovnaní s dohovorem o CIS sa v návrhu ustanovuje širšie vymedzenie pojmu „osobné údaje“. Podľa článku 2 ods. 2 návrhu „osobné údaje“ sú akékoľvek informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby (dotknutej osoby); identifikovateľná osoba je osoba, ktorú možno priamo alebo nepriamo identifikovať najmä pomocou identifikačného čísla alebo jedného alebo viacerých faktorov špecifických pre jej fyzickú, fyziologickú, duševnú, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu.

Obmedzenie účelu

37. Príkladom ustanovenia, ktoré spôsobuje vážne obavy vo vzťahu k ochrane údajov, je článok 8 návrhu, v ktorom sa uvádza, že členské štáty môžu použiť údaje získané z CIS iba na dosiahnutie cieľa stanoveného v článku 1 ods. 2. Môžu ich však použiť aj na administratívne alebo iné účely s predchádzajúcim súhlasom členského štátu, ktorý údaje do tohto systému vložil, a pokiaľ dodržia podmienky uložené týmto členským štátom. Toto iné použitie musí byť v súlade so zákonmi, inými právnymi predpismi a postupmi členského štátu, ktorý ich chce používať v súlade s článkom 3 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2008/977/SVV. Toto ustanovenie o používaní údajov získaných z CIS je kľúčové pre štruktúru systému, a preto sa mu musí venovať osobitná pozornosť.
38. V článku 8 návrhu sa odkazuje na článok 3 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2008/977/SVV, ktorý sa týka zásad zákonnosti, proporcionality a účelu. V článku 3 rámcového rozhodnutia sa uvádza:

„1. Príslušné orgány môžu zhromažďovať osobné údaje len na špecifikované, explicitné a legitímne účely v rámci svojich úloh a môžu ich spracúvať len na ten istý účel, na ktorý boli zhromaždené. Spracúvanie údajov musí byť zákonné a adekvátne, relevantné a nie nadmerné vo vzťahu k účelom, na ktoré sa zhromažďujú.

2. Ďalšie spracúvanie na iný účel je povolené:

- a) ak nie je nezlučiteľné s účelmi, na ktoré sa údaje zhromažďili;
- b) ak sú príslušné orgány oprávnené takéto údaje spracúvať na iný účel v súlade s uplatniteľnými právnymi ustanoveniami a
- c) ak je spracúvanie potrebné a úmerné inému účelu.“

39. Bez ohľadu na uplatňovanie článku 3 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2008/977/SVV, ktorým sa ustanovujú všeobecné podmienky, za ktorých je prípustné spracúvanie na iné účely, EDPS upozorňuje na to, že ustanovenie článku 8 návrhu tým, že povoľuje používanie údajov z CIS na akékoľvek administratívne alebo iné účely, ktoré v návrhu nie sú vymedzené, spôsobuje obavy v súvislosti s dodržiavaním požiadaviek na ochranu údajov, najmä zásade obmedzenia účelu. Okrem toho nástroj prvého piliera takéto všeobecné používanie neumožňuje. EDPS preto vyzýva, aby sa špecifikovali účely, na ktoré sa údaje môžu použiť. Je to mimoriadne dôležité z hľadiska ochrany údajov, pretože sa tým riešia základné zásady používania údajov v rozsiahlych systémoch: údaje by sa mali používať iba na riadne vymedzené a jasne obmedzené účely upravené právnym rámcem.

Prenos údajov do tretích krajín

40. Článok 8 ods. 4 návrhu sa zaoberá odovzdávaním údajov tretím krajinám alebo medzinárodným organizáciám. Ustanovuje sa v ňom, že „údaje získané z Colného informačného systému s predchádzajúcim súhlasom členského štátu, ktorý ich do tohto systému vložil, a pokiaľ sú dodržané podmienky uložené týmto členským štátom, sa môžu odovzdať na použitie (...) tretím krajinám a medzinárodným a regionálnym organizáciám, ktoré ich chcú používať. Každý členský štát prijíma osobitné opatrenia na zaistenie bezpečnosti týchto údajov, keď sa odovzdávajú útvarom nachádzajúcim sa mimo jeho územia. Podrobnosti o týchto opatreniach musia byť oznámené spoločnému dozornému orgánu uvedenému v článku 25.“
41. EDPS poznamenáva, že v tejto súvislosti sa uplatňuje článok 11 rámcového rozhodnutia o ochrane osobných údajov. Je však potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na veľmi všeobecnú povahu uplatňovania ustanovenia článku 8 ods. 4 návrhu, ktoré v zásade členským štátom umožňuje odovzdávať údaje získané z CIS tretím štátom a medzinárodným alebo regionálnym organizáciám, ktoré ich chcú používať, záruky v tomto ustanovení z hľadiska ochrany osobných údajov zďaleka nepostačujú. EDPS žiada, aby sa článok 8 ods. 4 znovu zväzil s cieľom zabez-

pečiť jednotný systém posudzovania primeranosti prostredníctvom vhodných mechanizmov, do tohto posudzovania by sa mohol zapojiť napr. výbor uvedený v článku 26 návrhu.

Iné záruky ochrany údajov

42. EDPS s uspokojením berie na vedomie ustanovenia o zmene údajov (kapitola IV, článok 13), ktoré predstavujú významný prvok zásady kvality údajov. EDPS víta najmä rozsah tohto ustanovenia, ktorý bol v porovnaní s dohovorom o CIS rozšírený a zmenený a doplnila sa v ňom oprava a vymazanie údajov. Napríklad v článku 13 ods. 2 sa uvádza, že ak členský štát poskytujúci údaje alebo Europol zistia alebo sú upozornení na to, že údaje, ktoré vložili, sú vecne nesprávne, prípadne sa do systému vložili alebo sú v ňom uchovávané v rozpore s týmto rozhodnutím, zmenia, doplnia, opravujú alebo vymažú tieto údaje podľa potreby a následne to oznámia ostatným členským štátom a Europolu.
43. EDPS berie na vedomie ustanovenia kapitoly V o uchovávaní údajov, ktoré vychádzajú hlavne z dohovoru o CIS a okrem iného sa v nich ustanovujú doby uchovávania údajov skopírovaných z CIS.
44. Do kapitoly IX (Ochrana osobných údajov) sa prebrali mnohé ustanovenia z dohovoru o CIS. Zahrnula sa však do nej významná zmena, a to uplatňovanie rámcového rozhodnutia o ochrane osobných údajov na CIS a v článku 22 návrhu sa ustanovuje: „pokiaľ ide o osobné údaje v Colnom informačnom systéme, práva osôb, a najmä ich práva na prístup k údajom, opravu, vymazanie alebo zablokovanie sa vykonávajú v súlade so zákonmi, inými právnymi predpismi a správnymi opatreniami členského štátu vykonávajúceho rámcové rozhodnutie 2008/977/SVV, v ktorom tieto práva uplatňujú.“ EDPS by v tejto súvislosti rád zdôraznil najmä to, že je dôležité zachovať postup, ktorým dotknuté osoby uplatňujú svoje práva a môžu žiadať o prístup v každom členskom štáte. EDPS podrobnejšie preskúma praktické vykonávanie tohto dôležitého práva dotknutých osôb.
45. V porovnaní s dohovorom o CIS sa v návrhu tiež rozširuje rozsah pôsobnosti vo vzťahu k zákazu kopírovania údajov z CIS do iných vnútroštátnych databáz. V dohovore o CIS sa v článku 14 ods. 2 výslovne uvádza, že „osobné údaje zaradené inými členskými štátmi nemožno z colného informačného systému kopírovať do iných celoštátnych súborov údajov“. V návrhu sa v článku 21 ods. 3 umožňuje takéto kopírovanie v prípadoch „kopírovania do systémov riadenia rizika, ktoré slúžia na usmernenie colných kontrol na vnútroštátnej úrovni, alebo kopírovania do systému operačnej analýzy, ktorý umožňuje koordináciu činnosti“. Vzhľadom na to sa EDPS pripája k pripomienkam spoločného dozorného orgánu (colníctvo) uvedeným v jeho stanovisku 09/03, najmä pokiaľ ide o výraz „systémy riadenia rizika“, ako aj potrebu uvádzať, kedy a za akých okolností je kopírovanie podľa článku 21 ods. 3 možné.

46. EDPS víta ustanovenia o bezpečnosti, ktoré sú nevyhnutné na efektívne fungovanie CIS (kapitola XII).

Identifikačná databáza colných spisov

47. Návrhom sa dopĺňa ustanovenie o identifikačnej databáze colných spisov (články 16 – 19). Odráža to skutočnosť, že v nástroji prvého piliera sa vytvorila identifikačná databáza colných spisov. Hoci EDPS nespochybňuje potrebu takýchto nových databáz v rámci CIS, upozorňuje na potrebu primeraných záruk ochrany údajov. V tejto súvislosti EDPS víta skutočnosť, že výnimka ustanovená v článku 21 ods. 3 sa nevzťahuje na identifikačnú databázu colných spisov.

Prístup Europolu a Eurojustu k CIS

48. V návrhu sa Európskemu policajnému úradu (Europolu) a Jednotke Európskej únie pre justičnú spoluprácu (Eurojustu) udeľuje prístup k systému.

49. EDPS v prvom rade zdôrazňuje potrebu jasne vymedziť účel tohto prístupu a posúdiť primeranosť a potrebu rozšírenia prístupu. Chýbajú informácie o dôvodoch potreby rozšíriť prístup k systému na Europol a Eurojust. EDPS tiež zdôrazňuje, že pokiaľ ide o prístup k databázam, funkciám a spracúvaniu osobných informácií, je jednoznačne potrebné vopred zhodnotiť nielen užitočnosť takeého prístupu, ale aj skutočnú a preukázanú potrebu takeého návrhu. EDPS zdôrazňuje, že žiadne takéto dôvody sa neuviedli.

50. Tiež vyzýva, aby sa v znení jasne vymedzili presné úlohy, na ktoré sa Europolu a Eurojustu udeľuje prístup k údajom.

51. Podľa článku 11 má Europol v rámci svojho mandátu a na účely plnenia svojich úloh právo na prístup k údajom vloženým do systému.

52. EDPS víta obmedzenia, ktoré návrh zavádza, najmä:

— podmienenie používania týchto informácií z CIS súhlasom členského štátu, ktorý vložil údaje do systému,

— obmedzenie možnosti Europolu oznamovať takéto informácie tretím štátom (opätovne iba so súhlasom členského štátu, ktorý vložil údaje do systému),

— obmedzený prístup k CIS (oprávnení zamestnanci),

— dozor spoločného dozorného orgánu Europolu nad činnosťami Europolu.

53. EDPS by tiež rád spomenul, že vždy, keď sa v návrhu odkazuje na dohovor o Europole, malo by sa vziať do úvahy rozhodnutie Rady, na základe ktorého sa Europol s účinnosťou od 1. januára 2010 stane agentúrou EÚ.

54. Článok 12 návrhu sa zaoberá prístupom Eurojustu k CIS. Uvádza sa v ňom, že „Pokiaľ sa v kapitole IX neustanovuje inak, majú národní členovia Európskej justičnej siete

(Eurojust-u), ako aj ich asistenti v rámci svojho mandátu a plnenia svojich úloh právo na prístup k údajom vloženým do Colného informačného systému v súlade s článkami 1, 3, 4, 5 a 6, a právo v nich vyhľadávať.“ V návrhu sa ustanovujú podobné mechanizmy týkajúce sa súhlasu členských štátov, ktoré údaje vložili, ako v prípade Europolu. Už uvedené pripomienky týkajúce sa potreby odôvodnenia nevyhnutnosti poskytnúť prístup, ako aj primeraných a potrebných obmedzení v prípade poskytnutia prístupu, sa vzťahujú aj na Eurojust.

55. EDPS víta obmedzenie prístupu k CIS len na národných členov, ich zástupcov a asistentov. EDPS však poznamenáva, že v článku 12 ods. 1 sa uvádzajú iba národní členovia a asistenti, v ostatných odsekoch článku 12 sa uvádzajú aj zástupcovia národných členov. Zákonodarca by mal v tejto súvislosti zabezpečiť jednoznačnosť a konzistentnosť.

Dozor – Cieľom je súdržný, konzistentný a komplexný model

56. Pokiaľ ide o navrhovaný dozor nad časťou CIS patriacou do tretieho piliera, EDPS upozorňuje zákonodarcu na potrebu zabezpečiť konzistentný a komplexný dozor nad celým systémom. Mal by sa tiež zohľadniť komplexný právny rámec, ktorým sa spravuje CIS a ktorý má dva právne základy, a z dôvodu právnej istoty aj praktických dôvodov by sa malo zamedziť dvom modelom dozoru.

57. Ako sa už v stanovisku uviedlo, EDPS je v súčasnosti dozorným orgánom nad ústrednou časťou tej časti systému, ktorá patrí do prvého piliera. Je to v súlade s článkom 37 nariadenia Rady (ES) č. 515/97, zmeneného a doplneného nariadením (ES) č. 766/2008, v ktorom sa uvádza, že európsky dozorný úradník pre ochranu údajov dozerá na to, či CIS je v súlade s nariadením (ES) č. 45/2001. EDPS poznamenáva, že model dozoru navrhovaný vo francúzskom návrhu túto úlohu EDPS nezohľadňuje. Model dozoru vychádza z úlohy spoločného dozorného orgánu CIS.

58. Hoci EDPS oceňuje prácu spoločného dozorného orgánu CIS, zdôrazňuje dva dôvody, pre ktoré by sa mal uplatňovať model koordinovaného dozoru, ktorý by bol zosúladený s jeho súčasnými dozornými úlohami v iných rozsiahlych systémoch. Po prvé, takýto model by zabezpečil vnútornú konzistentnosť medzi časťami patriacimi do prvého a tretieho piliera. Po druhé, zabezpečila by sa tým konzistentnosť s modelmi ustanovenými v iných rozsiahlych systémoch. EDPS preto odporúča, aby sa na CIS ako celok vzťahoval podobný model ako v prípade SIS II („koordinovaný dozor“ alebo „viacúrovňový model“). Ako sa uviedlo v stanovisku EDPS k časti CIS patriacej do prvého piliera, „v rámci SIS II si európsky zákonodarca zvolil racionalizáciu modelu dohľadu, keď v systéme prvého aj tretieho piliera uplatnil rovnaký viacúrovňový model, aký je opísaný vyššie.“

59. EDPS sa domnieva, že najvýhodnejším riešením úpravy je zaviesť jednotnejší systém dozoru, a to už odskúšaný model založený na trojúrovňovej štruktúre: orgány pre ochranu údajov na vnútroštátnej úrovni, EDPS na ústrednej úrovni a koordinácia medzi oboma. EDPS je presvedčený, že nahradenie dohovoru o CIS je jedinečnou príležitosťou zjednodušiť a zosúladiť dozor s dozorom v rozsiahlych systémoch (VIS, SIS II, Eurodac).
60. Model koordinovaného dozoru v konečnom dôsledku lepšie zohľadňuje zmeny na základe nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy a zrušenia trojpilierovej štruktúry EÚ.
61. EDPS sa nevyjadruje k tom, či by zaradenie modelu koordinovaného dozoru vyžadovalo zmenu a doplnenie prvopilierového nástroja, ktorým sa spravuje CIS, a to nariadenia 766/2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady 515/97, ale upozorňuje zákonodarcu, že tento aspekt je potrebné analyzovať z hľadiska právnej konzistentnosti.
- Zoznam orgánov, ktoré majú prístup k CIS*
62. V článku 7 ods. 2 sa ustanovuje povinnosť každého členského štátu zaslať ostatným členským štátom a výboru uvedenému v článku 26 zoznam príslušných orgánov, ktoré určil ako orgány s prístupom k CIS, a uviesť, ku ktorým údajom a na aké účely môžu mať jednotlivé orgány prístup.
63. EDPS upozorňuje na skutočnosť, že v návrhu sa ustanovuje len to, že informácie o orgánoch, ktoré majú prístup k CIS, sa vymieňajú medzi členskými štátmi a že by mali informovať výbor uvedený v článku 26, nepočíta sa však s uverejnením tohto zoznamu orgánov. To je poľutovaniahodné, pretože uverejnenie zoznamu by prispelo k lepšej transparentnosti a vytvoril by sa tým praktický nástroj na efektívny dozor nad systémom, napr. prostredníctvom orgánov pre ochranu údajov.
65. S poľutovaním konštatuje, že chýba dôvodová správa, v ktorej by boli uvedené niektoré potrebné vysvetlenia a informácie o cieľoch a osobitnej povahe niektorých ustanovení návrhu.
66. EDPS vyzýva, aby sa v návrhu venovalo viac pozornosti potrebe konkrétnych záruk ochrany údajov. Poukazuje na to, že vo viacerých prípadoch by mohlo byť praktické uplatňovanie záruk ochrany údajov lepšie zabezpečené, najmä pokiaľ ide o uplatňovanie zásady obmedzenia účelu v súvislosti s údajmi vloženými do CIS. EDPS to považuje za základnú podmienku zlepšenia fungovania colného informačného systému.
67. EDPS vyzýva, aby sa do návrhu vložil model koordinovaného dozoru. Treba poznamenať, že EDPS vykonáva v súčasnosti úlohy dozoru nad časťou systému patriacou do prvého piliera. Zdôrazňuje, že z dôvodu súdržnosti a konzistencie je najvhodnejšie uplatňovať model koordinovaného dozoru aj na časť systému patriacu do tretieho piliera. Týmto modelom by sa tam, kde je to potrebné a vhodné, tiež zabezpečila konzistentnosť s inými právnymi nástrojmi, ktoré upravujú zriadenie a/alebo používanie rozsiahlych systémov IT.
68. EDPS vyzýva, aby sa potreba a primeranosť poskytnutia prístupu Eurojustu a Europolu viac objasnila. Zdôrazňuje, že návrh neobsahuje dostatok informácií o dôvodoch.
69. EDPS tiež trvá na tom, aby sa posilnilo ustanovenie článku 8 ods. 4 návrhu o odovzdávaní údajov tretím krajinám alebo medzinárodným organizáciám. To platí aj pre potrebu zabezpečiť jednotný systém posudzovania primeranosti.
70. EDPS vyzýva, aby sa vložilo ustanovenie o uverejnení zoznamu orgánov, ktoré majú prístup k CIS, aby sa zvýšila transparentnosť a uľahčil dozor nad systémom.

IV. ZÁVERY

64. EDPS podporuje návrh rozhodnutia Rady o využívaní informačných technológií na colné účely. Zdôrazňuje, že vzhľadom na prebiehajúce legislatívne práce v Rade nevychádzajú jeho pripomienky z konečného znenia návrhu.

V Bruseli 20. apríla 2009

Peter HUSTINX
európsky dozorný úradník pre ochranu údajov